

راهنمای دستور خط زبان فارسی

نوشته شده توسط حسین ملا نظر

ردیف	موضوع	درست	نادرست
۱	علامت نقل قول (SHIFT+K/L)	«--»	"_"
۲	(تشدید) گذاشتن تشدید همیشه ضرورت ندارد مگر در جایی که موجب ابهام و التباس شود که یکی از مصادیق آن هم‌نگاشته‌است: معین/معین؛ علی/علی؛ کُره/کُره؛ بنا/بنا (SHIFT+F)		
۳	ء (همزه) در کلمات فارسی به کار نمی‌رود ولی در کلمات عربی علامت آن را حتماً به کار ببریم (SHIFT+N/M/V)	جرئت مسئول مسئله هیئت نشئت مبدأ منشأ شئون رؤسا خلأ (تهی)	جرات مسؤول مسأله هیأت نشأت مبداء منشاء
۴	آن همیشه جدا نوشته می‌شود مگر: آنها، آنجا، آنکه، بدان، آنچه، وانگهی	آن (کسی) که چنان‌که	
۵	ابن / بن بین دو اسم خاص هر دو صحیح است	حسین بن علی حسین ابن علی	

ردیف	موضوع	درست	نادرست
۶	آ. ا. ا (تنوین) در کلمات فارسی به کار نمی‌رود، ولی در کلمات عربی، حتماً آورده شود (SHIFT+Q)	گاهی تلفنی دوم، ثانیاً سوم، ثالثاً خواهش می‌کنم، لطفاً ناچار مشارتیه مضاف‌الیه	گاهاً تلفناً دوماً سوماً خواهشاً ناچاراً
۷	ات (علامت جمع عربی) را نباید در کلمات فارسی استفاده کرد استثناء: سبزیجات، باغات	گزارش‌ها پیشنهادها گرایش‌ها کارخانه‌ها سفارش‌ها فرمایش‌ها سبزیجات باغات	گزارشات پیشنهادات گرایشات کارخانجات سفارشات فرمایشات سبزی‌ها باغ‌ها
۸	این همیشه جدا نوشته می‌شود مگر: اینها، اینجا، اینکه، بدین	از این رو	از اینرو
۹	ای (حرف ندا) همیشه جدا از منادا نوشته می‌شود:	ای خدا ای که	

نادرست	درست	موضوع	ردیف
باصطلاح	به اصطلاح	به همیشه جدا نوشته می شود مگر:	۱۰
جابجا	جابه جا	۱- هنگامی که بر سر فعل و مصدر و ترکیبات این عناصر بیاید: بگفتم، بروم، بنماید، بخوان، بساز، بساز بفروش	
روبرو	روبه رو		
سریسر	سربه سر	۲- بدین - بدان - بدو - بدیشان	
خودبخود	خودبه خود		
بنتهایی	به تنهایی	۳- هرگاه صفت بسازد: بخرد، بسزا، بخصوص، بشکوه، بهنجار، بنام، بجا، (ولی در موارد دیگر جدا نوشته می شود: به قاعده، به اسلوب)	
بخصوص	به خصوص		
بوژه	به ویژه	۴- در ترکیب های قالبی عربی: بلافصل، بلاعوض، بلاحساب، بعینه، قائم بامرالله	
بعنوان	به عنوان		
بدلیل	به دلیل		
بعلت	به علت		
بصورت	به صورت		
بدست	به دست		
بوجود	به وجود		
بخاطر	به خاطر		
بعلاوه	به علاوه		
به کار بردن	به کار بردن		
بسرعت	به سرعت		
بطور	به طور		
براحتی	به راحتی		

نادرست	درست	موضوع	ردیف
بیانداز نیافتاد میافکن	بینداز نیفتاد میفکن	ب زینت، نون نفی، میم نهی بر سر افعالی که با الفِ مفتوح یا مضموم آغاز می‌شوند	۱۱
بیشک	بی‌شک	بی همیشه جدا از کلمه پس از خود نوشته می‌شود، مگر آنکه کلمه بسیط‌گونه باشد، یعنی معنای آن دقیقاً مرکب از معنای اجزای آن نباشد:	۱۲
بیگمان	بی‌گمان		
بیخرد	بی‌خرد		
بی‌هوده	بی‌هوده		
بی‌سواد	بی‌سواد		
بی‌کار	بی‌کار		
بینهایت	بی‌نهایت		
	بیزار		
	بیداد		
	بیگانه		
	بیراه		
	بیخود		
	بیچاره		
	بینوا		
	دایرةالمعارف، صلوة، مشکوة، لیلۃالقدر، ثقةالاسلام حجةالاسلام، آیه‌الله، زکوة،	ة در کلمات عربی استفاده می‌شود (SHIFT+Z) با فونت بدر یا هما	۱۳

ردیف	موضوع	درست	نادرست
۱۴	ی (نشانه الف کوتاه) در کلمات عربی موجود در فارسی استفاده می‌شود	موسی، عیسی، یحیی، طوی، کبری، مرتضی، مصطفی، مجتبی، الی، علی، حتی، اولی	
۱۵	-تر- / ترین به غیر از بیشتر/ بیشترین، کمتر/ کمترین، بهتر/ بهترین، مهتر، کهتر باقی جدا نوشته می‌شود.	بیشتر کمترین مهم‌ترین بزرگ‌ترین	بیش‌تر کم‌ترین مهم‌ترین بزرگ‌ترین
۱۶	چه جدا از کلمه پس از خود نوشته می‌شود، مگر در: چرا، چگونه، چقدر، چطور، چسان چه جدا از کلمه پیش از خود نوشته می‌شود، مگر در: آنچه، چنانچه		
۱۷	حرکت‌گذاری تنها در حدی لازم است که احتمال بدخوانی و ابهام داده شود: عَرَضه/عَرَضه؛ حَرَف/حَرَف (SHIFT+A/S/D)		
۱۸	را در همه جا جدا از کلمه پیش از خود نوشته می‌شود، مگر در: چرا (در معنای «برای چه» و در معنای «آری» در پاسخ به پرسش منفی) و مرا	آن را این را تو را	آنرا اینرا ترا
۱۹	که همیشه جدا نوشته می‌شود به جز در سه مورد: بلکه، اینکه، آنکه		

ردیف	موضوع	درست	نادرست
۲۰	<p>ضمایر متصل ملکی همواره به کلمات پیش از خود می‌چسبند، مگر در: کلماتی که به "ه" (بیان حرکت) و "و" "ی" ختم می‌شود در این موارد فقط به ابتدای ضمایر ملکی مفرد حرف "ا" اضافه می‌شود</p>	<p>خانه‌ام - خانه‌ات - خانه‌اش</p> <p>خانه‌مان - خانه‌تان - خانه‌شان</p> <p>پی‌ام - پی‌ات - پی‌اش</p> <p>پی‌مان - پی‌تان - پی‌شان</p> <p>کشتی‌ام - کشتی‌ات - کشتی‌اش</p> <p>کشتی‌مان - کشتی‌تان - کشتی‌شان</p> <p>رادیو‌ام - رادیو‌ات - رادیو‌اش</p> <p>رادیو‌مان - رادیو‌تان - رادیو‌شان</p>	<p>خانه‌م - خانه‌ت - خانه‌ش</p> <p>خانه‌امان - خانه‌اتان - خانه‌اشان</p>
۲۱	<p>همین/همان همواره جدا از کلمه پس از خود نوشته می‌شود</p>	<p>همان‌کتاب</p> <p>همین‌خانه</p> <p>همین‌جا</p>	

نادرست	درست	موضوع	ردیف
میرسد نمیتوانم	می‌رسد نمی‌توانم	می - همی - نمی (همواره جدا نوشته می‌شود)	۲۲
تصمیم‌گیری	تصمیم‌گیری	کلمات مرکب	۲۳
خشونتبار	خشونت‌بار		
برفگیر	برف‌گیر		
آفتابگیر	آفتاب‌گیر		
اگر چه	اگرچه		
جهت‌گیری	جهت‌گیری		
چشم‌پوشی	چشم‌پوشی		
غیر قانونی	غیرقانونی		
غیر رسمی	غیررسمی		
هر چند	هرچند		
علاقمند	علاقه‌مند	ه (های بیان حرکت)	۲۴
بنده‌گی	بندگی		
خانه‌گی	خانگی		
همیشه‌گی	همیشگی		
هفته‌گی	هفتگی		
لوده‌گی	لودگی		
بهرهمند	بهره‌مند		
بهره‌وری	بهره‌وری		

نادرست	درست	موضوع	ردیف
	<p>همشهری</p> <p>همشیره</p> <p>همدیگر</p> <p>همسایه</p> <p>همین</p> <p>همان</p> <p>همچو</p> <p>همچنین</p> <p>همچنان</p> <p>همدرس</p> <p>همسنگ</p> <p>همگام</p> <p>همپا</p> <p>همدل</p> <p>همگام</p> <p>همکار</p> <p>همرزم</p> <p>همراه</p>	<p>هم همیشه جدا از کلمه پس از خود نوشته می‌شود مگر:</p> <p>۱- کلمه بسیط گونه باشد</p> <p>۲- جزء دوم تک هجایی باشد</p> <p>۳- جزء دوم با مصوت "آ" شروع شود، مگر هنگامی که همزه در ابتدای جزء دوم تلفظ شود (تبصره: هم، بر سر کلماتی که با "الف" یا "م" آغاز می‌شود، جدا نوشته می‌شود: هم‌اسم، هم‌مرز، هم‌مسلك)</p>	۲۵

نادرست	درست	موضوع	ردیف
	<p>همایش</p> <p>هماورد</p> <p>هماهنگ</p> <p>هم‌آرزو</p> <p>هم‌مرز</p> <p>هم‌آرمان</p> <p>هم‌اسم</p> <p>هم‌مسک</p> <p>هم‌زمان</p>		
	<p>هیچ‌یک</p> <p>هیچ‌کدام</p> <p>هیچ‌کس</p>	<p>هیچ همواره جدا از کلمه پس از خود نوشته می‌شود</p>	۲۶
		<p>یک در ترکیب، جدا از جزء پس از خود نوشته می‌شود، مگر در موارد: یکتا، یکجا، یکدست، یکدفعه، یکدیگر، یک‌رنگ، یک‌رو، یکسان، یکسره، یکسو، یکشنبه، یکنواخت</p>	۲۷
		<p>ها همواره به کلمه پیش از خود می‌چسبند مگر: آنها (صورت جمع ضمیر غایب)</p>	۲۸

نیم‌فاصله- :

-خوان	-نگار	-نویس	-گو
-پرداز	-پرور	-مندی	-افزار
-دهنده	-پذیر	-آمیز	-آموز
-گشا	-کن	-کننده	-ده
-پاك	-نا	-بینانه	-بین
-آور	-گردانی	-گیری	-هم
-ترین	-تر	-سازی	-گرا
-شناخت	-انداز	-ال	-تری
-گون	-شناسی	-شناس	-شناختی
-مان	-شان	-تان	-گونه
-ای	-ات	-ام	-اش
-ام	-اید	-ایم	-اند
-نمی-	-همی-	-می-	-ها
-میان-	-درون-	-برون-	-بین-
		-غیر-	-بی-

عبارات و اصطلاحات عربی:

کلمات عربی با همزه انتهائی (SHIFT+M) یا همزه پایانی (M) ، اگر به تلفظ در نیاید، طبعاً در نوشتار منعکس نمی‌شود: انشا، علما، لولو، شی و کلماتی که در ستون سمت راست آمده است.

انتها انتهايي

ارتقا ارتقايي

ادعا ادعايي

اجرا اجرايي

خطا خطايي

دنیا دنیایی
اتکا اتکایی
زیرینا زیرینایی
مجزا مجزایی
معنا معنایی
محتوا محتوایی
تقوا تقوایی
القا القائی
شهدا شهدایی
ماوراء ماورائی
ایفا ایفائی
انشا انشایی
اشیا اشیایی
ابقا ابقایی
اغما اغمایی
خلاء خلائی

همزه (SHIFT+M/N/B/V) :

*تایید - تاکید - تاثیر - تالیف - متاثر - متاسفانه - تاسف - تالم -

*موثر - مومن - مودب - سوال - مولف - مونث

در کلمات فوق لازم است علامت همزه (ء) روی کرسی آن (الف یا و) قرار گیرد.

تنوین:

*نوعا - اسنادا - عمدتا - مفهوما - الزاما - قطعا - اصالتا - حدودا - لزوما - مطمئنا - حتما - دائما - تلویحا - عموما - نهایتا

*نسبتا - صرفا - اساسا - مشخصا - بعدا - شدیدا - منحصرا - ذاتا - تماما - متعاقبا - دقیقا - عمیقا - عمدا - تدریجا - واقعا یقینا - سریعا - صراحتا

*اصلا - كاملا - احتمالا - كلا - اولاً - مثلاً - معمولاً - قبلاً - عملاً-

۱- در کلمات فوق لازم است علامت تنوین (ء) روی کرسی **الف** قرار گیرد.

۲- به جای برخی از قیدهای تنوین‌دار عربی می‌توان از ترکیب «**اسم + ی**» استفاده کرد: اسمی، تخمینی، حدودی، حتمی، تلویحی، عمدی

۳- یا از ترکیب «**به / با / در + اسم**» استفاده کرد. در این موارد نیازی نیست از کلمات «**طور، صورت، گونه و...**» استفاده کرد: به نوعی، به شدت، به تمامی، به دقت، به عمد، به تدریج، به واقع، به کل/ به کلی، به عمل، به یقین، به سرعت، با اطمینان، در حدود، به صراحت

۴- از ترکیب فوق برای **قیدهای فارسی** نباید استفاده کرد: خوب، درست، تند، کند، نرم، آرام، آهسته

*به خوبی، به درستی، به تندی، به کندی، به نرمی، به آرامی، به آهستگی